

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1934 kl. 10 f. m.

Utlåtande, i anledning av framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring m. m.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring m. m.

I fråga om utredningen i de ärenden, som behandlas i utlåtandet, får utskottet, i den mån redogörelse i det följande ej lämnas, hänvisa till vederbörande propositioner.

1:o.

Leonard Gustaf Adolf Thunberg. I en till riksdagen avlåten, den 19 januari 1934 dagtecknad proposition nr 63 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till Leonard Gustaf Adolf Thunberg må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Thunberg, efter att den 1 september 1908 hava vunnit anställning såsom skeppsgosse vid skeppsgosse-kåren i Karlskrona och blivit karlskriven den 1 oktober 1911, varit fast anställd vid flottan intill den 21 januari 1920, vilken dag han vid förrättad kassationsmönstring erhållit avsked såsom lidande av ofta återkommande astmatiska anfall; att han enligt särskilda under år 1932 utfärdade läkarintyg lider av astmatisk bronkit, som varaktigt och i hög grad nedsätter hans arbetsförmåga; samt att marinläkaren av 1:a graden A. R. Prag i ett den 8 maj 1933 utfärdat intyg såsom sin åsikt uttalat, att man icke torde kunna helt utesluta, att militärtjänsten bidragit till utvecklingen av Thunbergs sjukdom.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Thunberg ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsförordning.

Under erinran att riksdagen tidigare i åtskilliga fall meddelat dispens från de i 1909 års militärersättningsförordning stadgade preskriptionsbestämmelserna får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

2:o.

Max Leo Romano Svensson. Under punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Max Leo Romano Svensson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringsskaps invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Svensson inryckt till värnpliktstjänstgöring vid flottan den 28 februari 1927; att han under tiden 23 maj—28 juli samma år vårdats å garnisonssjukhuset i Stockholm för lungsjukdom; att han hemförlovats den 10 därpå följande augusti; att han åter inryckt till fortsatt tjänstgöring den 27 december 1927, från vilken tjänstgöring han utryckt den 2 februari 1928; att han vid undersökning den 6 september 1929 å länslasarettet i Kristianstad befunnits lida av ryggradstuberkulos; samt att t. f. överläkaren vid garnisonssjukhuset i Stockholm G. Nordwall den 16 juni 1933 uttalat, att det ej vore uteslutet, att Svensson under militärtjänstgöringen ådragna lungsjukdom hade samband med den sjukdom, varav Svensson nu lede.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Svensson ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsförordning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

3:o.

Edvard Lorentz Ahlstedt. Kungl. Maj:t föreslår i punkten 3 av samma proposition riksdagen medgiva, att till Edvard Lorentz Ahlstedt må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Ahlstedt inryckt till värnpliktstjänstgöring vid Vaxholms grenadjärregemente den 28 maj 1921; att han, efter undergången läkarundersökning, den 6 september samma år på grund av lungsjukdom förklarats oduglig till krigstjänst; att han, som sedan år 1913 haft anställning hos telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, efter värnpliktstjänstgöringen återinträtt i tjänst hos bolaget, varest han varit anställd intill den 3 mars 1932; att han den 11 i samma månad intogs å Söderby sjukhus för lungsjukdom; samt att vederbörande militärläkare såsom sin åsikt uttalat, att Ahlstedts militärtjänstgöring kunde antagas hava bidragit till sjukdomen.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava tillerkänt Ahlstedt ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

4:o.

Karl Ernst Rundkvist. I punkten 4 av ifrågavarande proposition nr 63 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Karl Ernst Rundkvist må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Rundkvist fullgjort värnpliktstjänstgöring vid Västmanlands regemente under tiden 3 november

1917—2 juli 1918; *att* han därunder vårdats för vänstersidig lungsäcksinflammation från och med den 17 februari till och med den 8 juni sistnämnda år; *samt att* han efter värnplikstjänstgöringens slut under olika tidsperioder varit intagen å sjukvårdsanstalt för lungtuberkulos samt jämväl upprepade gånger undergått poliklinisk behandling för tuberkulöst infekterade körtlar.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Rundkvist ersättning jämlikt 1909 års militärersättningsförordning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

5:o.

Ernst Wilhelm Göthlin. I en den 23 februari 1934 dagtecknad proposition nr 152 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att till Ernst Wilhelm Göthlin må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, *att* Göthlin varit fast anställd vid Norrlands trängkår under tiden 1 november 1918—31 oktober 1926; *att* han under skidlöpning den 21 februari 1923 ådragit sig brott å vänster ben, för vilken skada han vårdades dels å Sollefteå lasarett, dels å trängkårens sjukrum till och med den 3 juni nämnda år, varefter han friskskrevs den 7 i samma månad; *att* han, enligt egen uppgift, alltsedan olycksfallet känt besvär i vänster ben; *samt att* vederbörande militärläkare såsom sin åsikt uttalat, att det icke kunde uteslutas, att olycksfallet ägde samband med de besvär, varav Göthlin nu lede.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Göthlin ersättning enligt 1909 års militärersättningsförordning.

Utskottet får hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

6:o.

Karl Johan Gunnar Johansson. Under punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Karl Johan Gunnar Johansson må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från bevärmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson erhållit fast anställning vid Vaxholms grenadjärregemente den 9 september 1921; att han under tiden 11 december 1922—5 februari 1923 vårdats å regementets sjukhus å Oscar-Fredriksborg för lungsjukdom; att han den 31 oktober 1924 på grund av tilländalupen kontraktstid erhållit avsked från regementet; att han där- efter varit boende i sitt hem intill den 1 maj 1925 utan att deltaga i något arbete; att han efter en kortare tids anställning som sjukvårdare å sjuk- huset vid Långbro ånyo vistats i sitt hem utan att kunna innehava någon stadigvarande arbetsanställning på grund av tidvis förvärrad sjuklighet samt att vid å Växjö lasarett den 16 september 1931 företagen röntgen- undersökning Johansson befunnits lida av lungtuberkulos, för vilken sjukdom han sedermera under tiden 14 oktober 1931—20 februari 1932 vårdats å sanatoriet Lugnet.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Johansson ersättning jämlikt 1909 års militärsättnings- förordning.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

7:o.

Henning Evald Johansson. I punkten 3 av ifrågavarande proposition nr 152 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Henning Evald Johansson må — utan hinder därav att framställning om ersättning

icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringsskapsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson, som år 1921 erhållit ett års uppskov med värnpliktstjänstgöring på grund av sjukdom, ledgångsreumatism, den 30 maj 1922 såsom vapenför i all tjänst inryckt till tjänstgöring vid Skaraborgs regemente; att han redan den 6 därpåföljande juni på grund av organiskt hjärtfel förklarats icke vapenför och överförs till handräckningstjänst; att han sedermera vårdats å regementets sjukhus under diagnosen hjärtfel och halsfluss under tiden 29 oktober—12 november 1922, vilken sistnämnda dag han överförs till garnisonssjukhuset i Skövde, varefter han, som skulle hava utryckt från tjänstgöringen den 10 november 1922, därefter under diagnosen ledgångsreumatism och hjärtfel vårdats till den 9 februari 1923; samt att vederbörande militärläkare såsom sin åsikt uttalat, dels att Johansson redan ett år före värnpliktstjänstgöringens början lidit av ledgångsreumatism, vilken sjukdom med största sannolikhet varit upphov till hans hjärtåkomma, dels att det icke syntes kunna säkert uteslutas, att sagda åkomma förvärrats under de tillfällen, Johansson varit sjuk under militärtjänstgöringen.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava tillerkänt Johansson ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning för den försämring av hans hjärtsjukdom, som föranletts av hans militärtjänstgöring.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o.

Carl Otto Andreasson. I en den 2 mars 1934 dagtecknad proposition nr 218 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till Carl Otto Andreasson må — utan hinder därav att framställningen om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1934 från beväringsskapsmanskapets invalid- och pensions-

fond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andreasson inryckt till värnpliktstjänstgöring vid dåvarande Gotlands infanteriregemente den 12 februari 1915; att han under tiden 14 mars—5 maj nämnda år vårdats å regementets sjukhus, intill den 1 april för difteri och därefter för lunginflammation; att han den 5 maj 1915 hemförlovats och sedermera den 24 februari 1916, såsom till tjänst vid rikets försvar oförmögen, frikallats från värnpliktens vidare fullgörande; att han enligt särskilda läkarintyg från och med år 1916 lider av hjärtfel; samt att vederbörande regementsläkare såsom sin åsikt uttalat, att militärtjänsten sannolikt bidragit till uppkomsten av Andreassons hjärtsjukdom.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, skulle hava tillerkänt Andreasson ersättning jämlikt 1909 års militärsättningsförordning.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

9:o.

Korpralen vid flottan John Gunnar Ludvig Almlunds änka och minderåriga dotter. I en den 23 februari 1934 dagtecknad proposition nr 165 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till avlidne korpralen vid flottan John Gunnar Ludvig Almlunds efterlämnade änka Hedvig Elvira Charlotta Almlund, född Bergqvist, och makarnas minderåriga dotter Irene må — utan hinder av bestämmelserna i 23 § förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från beväringsskaps invalid- och pensionsfond utbetalas de livräntor, vartill de enligt grunderna för nämnda förordning kunna anses berättigade.

Av handlingarna i detta ärende inhämtas, att korpralen Almlund varit anställd vid flottan sedan den 12 februari 1921; att han intagits å garnisonssjukhuset i Stockholm den 11 april 1930 på grund av lunginflammation samt avlidit därstädes den 21 i samma månad; att han efterlämnat, förutom änkan, dottern Irene, född den 9 januari 1929; samt att distriktsläkaren, förste marinläkaren K. V. Dahlman i den 29 november 1933 av-

givet yttrande uttalat, dels att Almlunds sjukdom yppats under militärtjänstgöring, dels ock att skälig anledning ej funnes att antaga det sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande meddelat, att, därest framställning om ersättning gjorts inom därför föreskriven tid, förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, i förevarande fall skulle hava varit tillämplig. Vidkommande frågan om den ersättning, som i så fall skulle hava tillerkänts i anledning av dödsfallet, finge anstalten framhålla, att den avlidnes arbetsförtjänst skulle hava fastställts till 2,600 kronor och ersättning hava utgivits med *dels* livränta till änkan å 650 kronor för år räknat att utgå, så länge hon levde ogift, *dels ock* livränta till dottern å 433 kronor 34 öre för år räknat, till dess hon fyllt 16 år.

Marinförvaltningen, som den 25 januari 1934 avgivit utlåtande i ärendet, har bland annat anfört, att i förevarande fall syntes änkan Almlund efter mannens död icke hava erhållit meddelande från mannens arbetsgivare, i vilka fall ersättning utginge. På grund härav och då änkan Almlund vore medellös, hemställde marinförvaltningen, att till änkan Almlund och hennes minderåriga dotter finge — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom därför föreskriven tid — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas de livräntor, vartill de enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1927 kunde anses vara berättigade.

I utlåtande den 2 februari 1934 har *statskontoret* tillstyrkt bifall till marinförvaltningens i ärendet gjorda hemställan. I överensstämmelse med riksdagens tidigare i ett flertal fall fattade beslut, avseende dispens från preskriptionsbestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning, syntes ersättningen böra utgå från och med den 1 januari 1934.

Föredragande t. f. *departementschefen* har för egen del anfört följande:

»Under ett flertal år har riksdagen i åtskilliga fall medgivit dispens från preskriptionsbestämmelserna i 1909 års militärsättningsförordning. Däremot har icke förrän i nu föreliggande fall fråga väckts om dispens från motsvarande bestämmelser i 1927 års förordning. Med hänsyn till den utformning, sistnämnda förordning med därtill hörande tillämpningsföreskrifter erhållit, torde man ock kunna räkna med att dispenser från preskriptionsbestämmelserna i denna förordning icke skola behöva ifrågakomma i samma omfattning som vid tillämpningen av den äldre förordningen.

De i förevarande ärende föreliggande särskilda omständigheter torde motivera utverkande av riksdagens samtycke till att Almlunds efterlevande må komma i åtnjutande av livräntor enligt i förordningen den 18 juni 1927 angivna grunder. Samma omständigheter synas mig jämväl

tala för att livräntorna få utgå från dagen för Almlunds död (jfr. prop. nr 79/1926 och riksdagens skr. nr 148/1926 p. 10).»

Utskottet, som med hänsyn till i ärendet föreliggande särskilda omständigheter icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 15 mars 1934.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 18.